

OPINIA PRZYRODNICZA

**W związku z planowaną termomodernizacją budynku
Delegatury Mazowieckiego Urzędu Celno-Skarbowego w
Ciechanowie budynek przy ul. Gostkowskiej 39A**

Na zlecenie:

Skarb Państwa - Izba Administracji Skarbowej w Warszawie
ul. Felińskiego 2B
01-513 Warszawa

Wykonawca:

Badania przyrodnicze
„Vanellus”
Anna Kolińska
ul. Świerkowa 4
05-504 Złotokłos

Opracował:
mgr inż. Artur Koliński

Marzec 2019

Badania przyrodnicze
VANELLUS
Anna Kolińska
ul. Świerkowa 4, 05-504 Złotokłos
NIP 1231038492 tel. 661-810-882

1. Wstęp

Wiele gatunków ptaków i nietoperzy żyje w otoczeniu człowieka. Wróble, kawki czy jerzyki budują swe gniazda prawie wyłącznie w budynkach. Zajmują niewielkie szczeliny między cegłami, płytami, pod parapetami, rynnami czy rurami spustowymi, a także duże przestrzenie w stropodachach. Przeprowadzane remonty budynków, powodują spadek miejsc lęgowych dla tych ptaków, co wiąże się ze spadkiem liczebności populacji tych gatunków. Zdarza się, że podczas wykonywanych prac w okresie wiosennym czy letnim gniazda razem z ptakami są zamurowywane a ptaki skazane na śmierć głodową. Przeprowadzenie badań przyrodniczych pozwoli wykonać, bardzo potrzebne prace remontowe, zgodnie z prawem dotyczącym ochrony przyrody.

2. Cel i zakres opracowania

Stwierdzenie obecności lub braku siedlisk ptaków, nietoperzy, potencjalnych miejsc lęgowych w budynku położonym przy ul. Gostkowskiej 39A w Ciechanowie (Fot. 1-4) na podstawie obserwacji przeprowadzonych na zlecenie Skarb Państwa - Izba Administracji Skarbowej w Warszawie dnia 28 lutego 2019 roku w związku z planowaną termomodernizacją budynku. Termin rozpoczęcia prac budowlanych planowany jest na początek czerwca 2020 roku. Niniejsza opinia poza wskazaniem gatunków, gniazd/potencjalnych miejsc lęgowych ptaków , zawiera także zalecenia dotyczące ochrony ptaków, nietoperzy na danym obiekcie. Zalecenia te wynikają z własnego doświadczenia, literatury oraz obowiązujących przepisów prawa. W trakcie prac budowlanych należy pamiętać o tym, że w stosunku do dziko występujących gatunków zwierząt objętych ochroną ścisłą lub częściową zakazuje się niszczenia ich siedlisk, ostoi i gniazd oraz umyślnego płoszenia i niepokojenia (§ 6.1. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. 2014, poz. 1348). Na wykonanie następujących czynności niezbędne jest zezwolenie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

Badania przyrodnicze
VANELLUS
Anna Kolińska
ul. Świerkowa 4, 05-504 Złotokłos
NIP 1231038492 tel. 661-810-882

3. Przepisy prawne chroniące ptaki oraz pozostałe gatunki zwierząt w budynkach.

1. Ustawa o ochronie zwierząt z dnia 21 sierpnia 1997 (Dz.U. 2013, poz. 856);
2. Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 (Dz.U. 2013, poz. 627 ze zm.);
3. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. 2014, poz. 1348).
4. Ustawa prawo budowlane z dnia 7 lipca 1994 (Dz.U. 2013, poz. 1409 ze zm.);
5. Ustawa Kodeks karny z dnia 6 czerwca 1997 r. (Dz.U. 1997, poz. 553, ze zm.);
6. Ustawa o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie z dnia 13 kwietnia 2007 (Dz.U. 2007, poz. 493);
7. Ustawa prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. 2013, poz. 1232 ze zm.).

W trakcie prac budowlanych należy pamiętać o tym, że w stosunku do dziko występujących gatunków zwierząt objętych ochroną ścisłą lub częściową zakazuje się niszczenia ich siedlisk, ostoi i gniazd oraz umyślnego płoszenia i niepokojenia (§ 6.1. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. 2014, poz. 1348).. Rozporządzenie to wskazuje również w § 10 sposób ochrony gatunków dziko występujących zwierząt poprzez wykonywanie zabiegów ochronnych utrzymujących właściwy stan populacji lub siedlisk zwierząt poprzez dostosowanie terminów i sposobów wykonywania prac budowlanych i innych tak, aby zminimalizować ich wpływ na biologię zwierząt i ich siedliska (§ 10 pkt.4, lit h). Ustawa prawo budowlane z dnia 7 lipca 1994 (Dz.U. 2013, poz. 1409 ze zm.) nakazuje dbałość o środowisko przyrodnicze w trakcie prowadzenia prac budowlanych. Art. 22 ust 1 pkt.1 mówi o tym, że do podstawowych obowiązków kierownika budowy należy zabezpieczenie elementów środowiska przyrodniczego na terenie budowy.

Badania przyrodnicze
VANELLUS
Anna Kolińska
ul. Świerkowa 4, 05-504 Złotokłos
NIP 1231038492 tel. 661-810-882

4. **Metodyka prowadzonych badań**

Kontrolę przeprowadzono dnia 28 lutego 2019 roku. Podczas tych obserwacji zwrócono uwagę na to, czy budynek wykorzystywany jest jako miejsce bytowania ptaków, nietoperzy oraz określono czy znajdują się potencjalne miejsca, które mogłyby zostać zajęte przez ptaki i nietoperze ze szczególnym sprawdzeniem szczelności stropodachu, obróbki blacharskiej dachu, parapetów i okolic rur spustowych. Dużą uwagę skupiono na szukaniu ewentualnych siedlisk ptaków w budynku i związanych z nimi śladów ich obecności takich jak: ślady materiału gniazdowego, zabielenia odchodami czy ślady wytarcia ogona pod szczelinami. W tym samym czasie zwracano uwagę na aktywność ptaków w najbliższym sąsiedztwie budynku. Dodatkowo szukano również śladów innych gatunków zwierząt chronionych i ich potencjalnych siedlisk. Podczas kontroli korzystano z lornetki 10x42 oraz endoskopu technicznego. Kamera inspekcyjna służyła penetracji pojedynczych szczelin/nisz znajdujących się w budynku w poszukiwaniu śladów obecności chronionych gatunków ptaków i nietoperzy.

Wyniki badań

Podczas kontroli wykonanej 28 lutego 2019 roku stwierdzono siedliska kawki w budynku na szczytowej elewacji od strony południowej w rejonie otworów wentylacyjnych stropodachu (Fot.3,4). Jeden z otworów wentylacyjnych stropodachu nie posiada kratki i ptaki dostają się do jego wnętrza (Fot.4), przy drugim zaś ptaki wydziobały warstwę ocieplenia w elewacji tworząc tym samym dużą wolną przestrzeń. W obu tych miejscach widoczne są charakterystyczne półksiężycowate zaciemnienia na elewacji pozostawione tuż pod nimi przez ogony ptaków. Świadczyć mogą one o regularnym wykorzystywaniu ich przez kawki co potwierdzają też ślady materiału gniazdowego.

Na stan z dnia 28 lutego 2019 roku na pozostałych partiach budynku przeznaczonego do remontu nie stwierdzono obecności ani śladów bytowania ptaków i nietoperzy.

W budynku występują jedynie niewielkie pojedyncze nieszczelności które podczas wizyty skontrolowano endoskopem potwierdzając tym samym brak w ich obrębie śladów/obecności chronionych gatunków ptaków i nietoperzy.

5. Wnioski i Zalecenia:

- Weryfikacji wymaga określenie zasiedlenia pojedynczych szczelin/nisz w budynku przez nietoperze bezpośrednio przed rozpoczęciem prac z uwagi na to iż zwierzęta te często zmieniają miejsca bytowania w budynkach w obrębie sezonu jak również sposób ich wykorzystania jest zmienny w czasie. Budynki mogą być użytkowane jako : lokalizacje kolonii rozrodczych, miejsca dziennych schronień, kryjówek godowe bądź też miejsca zimowania w przypadku głębszych szczelin oraz piwnic. W przypadku stwierdzenia nietoperzy w budynku należy wstrzymać się z pracami w bezpośrednim sąsiedztwie miejsc przez nie użytkowanych i uzyskać stosowne zezwolenia z RDOŚ na niszczenie ich siedlisk w przypadku braku możliwości ich zachowania. W tym wypadku konieczne jest przeprowadzenie kompensacji przyrodniczej poprzez zawieszenie odpowiedniej liczby specjalnych budek dla nietoperzy na elewacji budynku.

- Inwestor powinien zawiadomić odpowiednio wcześniej autora opracowania o planowanym terminie rozpoczęcia prac na budynku

- Na stan z dnia 28 lutego 2019 roku prace związane z termomodernizacją budynku mogą być rozpoczęte poza najbliższym otoczeniem 2 otworów wentylacyjnych na szczytowej elewacji od strony południowej (strefa bezpieczeństwa w promieniu minimum 5 metrów od nich). Tutaj to stwierdzono siedliska lęgowe 2 par kawek. Prace w tej części budynku można rozpocząć dopiero po zakończeniu sezonu lęgowego kawki który trwa do czerwca włącznie po uzyskaniu zgody RDOŚ w Warszawie na niszczenie siedlisk lęgowych ptaków.

1) W związku z tym przed rozpoczęciem prac na wskazanej partii budynku należy złożyć wniosek do RDOŚ w Warszawie o odstępstwo od zakazu niszczenia siedlisk i gniazd kawki po zakończeniu sezonu lęgowego tego gatunku (od marca do czerwca włącznie) (art. 52, ust.1, pkt.2, Ustawy o ochronie przyrody z dn. 16 kwietnia 2004 r. Dz.U. 2009, nr 151, poz.1220 z późn. zm.). Do dalszych prac związanych z założeniem kratki na otwory wentylacyjne stropodachu oraz zerwaniem starego ocieplenia i sidingu można przystąpić dopiero po uzyskaniu zgody RDOŚ na zniszczenie siedlisk lęgowych ptaków.

W przypadku założenia gniazda i złożenia jaj lub wyklucia piskląt prace remontowe w jego pobliżu powinny zostać przerwane do czasu opuszczenia gniazda przez odpowiednio rozwinięte pisklęta. W przypadku zasiedlenia obiektu przez inne chronione gatunki zwierząt podobnie należy wstrzymać się z pracami (w bezpośrednim sąsiedztwie miejsca użytkowanego przez ptaki/nietoperze) do czasu opuszczenia przez nie budynku.

2) W związku z brakiem możliwości pozostawienia istniejących siedlisk ptaków w budynku konieczne będzie powieszenie w ramach kompensacji przyrodniczej 4 budek dla kawki typu D na elewacji budynku. Montaż budek należy wykonać przed przylotem ptaków, po remoncie (przed 30 października 2020 roku).

Przy planowaniu skutecznej kompensacji w formie tworzenia zastępczych miejsc lęgowych w postaci budek lęgowych należy kierować się preferencjami poszczególnych gatunków:

Przed zaplanowaniem rozmieszczenia budek dla ptaków należy skonsultować się z autorem opracowania.

Kawka :

- zasiedla budki typu D wieszane zarówno na budynkach jak i na drzewach
- minimalna wysokość nad ziemią 6 metrów
- jako że jest to gatunek kolonijny można wieszać je już 2-3 metry od siebie

Skrzynki należy czyścić przynajmniej raz na 2 lata , między 16 października a końcem lutego, w celu pozbycia się ze skrzynki uciążliwych pasożytów.

Opisane działania powinny przynieść efekty możliwie długotrwałe. Przy okazji czyszczenia skrzynek należy naprawić ewentualne uszkodzenia skrzynek, a jeśli to konieczne wymienić je na nowe. Inwestor odpowiada za skutki powodowanych szkód w środowisku przez 30 lat (art.4 pkt. 1 Ustawy o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie, Dz. U. 200, nr 75, poz. 493) , można więc przyjąć że przynajmniej przez taki czas należałoby zapewnić funkcjonalność zastosowanych rozwiązań.

**Badania przyrodnicze
VANELLUS**
Anna Kolinska
ul. Świerkowa 4, 05-504 Złotokłos
NIP 1231038492 tel. 661-810-882

Dokumentacja fotograficzna:

Fot.1 Zdjęcie ogólne budynku

Badania przyrodnicze
VANELLUS
Anna Kolińska
ul. Świerkowa 4, 05-504 Złotokłos
NIP 1231038492 tel. 661-810-882

Fot.2 Zdjęcie ogólne budynku

Badania przyrodnicze
VANELLUS
Anna Kolińska
ul. Świerkowa 4, 05-504 Złotokłos
NIP 1231038492 tel. 661-810-882

Fot.3 Szczytowa elewacja południowa z siedliskiem kawki

Badania przyrodnicze
VANELLUS
Anna Kolińska
ul. Świerkowa 4, 05-504 Złotokłos
NIP 1231038492 tel. 661-810-882

Fot.4 Drożny otwór wentylacyjny stropodachu ze śladami bytowania kawek

Badania przyrodnicze
VANELLUS
Anna Kolińska
ul. Świerkowa 4, 05-504 Złotokłos
NIP 1231038492 tel. 661-810-882